

SHOWBIZZ DRUŠTVENI ŽIVOT MOZAIK KULTURA

Scena > Kultura

PREDSTAVLJANJE NA BOOKVICI 18.10.2017. | 14:55

Slobodan Šnajder, pisac nagrađivanog romana 'Doba mjedi': Pišem uvijek ono što moram

Piše Siniša Kekez

Foto Bruno Konjevic/Cropix

Poznati hrvatski pisac, dramatičar, prozaik, esejist, komentator, **Slobodan Šnajder** predstaviti će se u četvrtak u 20.30 na 151. Bookvici u splitskom klubu Quasimodo. Uz **Patriciju Horvat** govorit će o svom romanu "Doba mjedi" koji je dobivanjem niza značajnih nagrada i odličnih kritika poprimilo zlatni sjaj. Na svom tek drugom splitskom

predstavljanju, polemični, intrigantni pisac, koji dio godine provodi na Drveniku, govorit će o romanu koji, uz ostalo, prati i sudbinu njemačkih doseljenika u Slavoniju, Volksdeutscherima, od 1770, pa preko 1945, i sve do devedesetih. "Epski roman o dvoje ljudi koji su proživjeli živote u doba ekstrema, svjedočeci o moći ideologije koja zna podijeliti i stol i postelju i u ovom stoljeću koje je i samo obilježeno ekstremima. Georg i Vera, kako se u romanu zovu, imali su, naime, do neke točke svojih života ekstremno suprotstavljene biografije. Oni se sreću čim je to bilo moguće a da ne bude pogibeljno, nakon što je ama baš sve na svijetu bilo protiv toga susreta.", kaže se u bilješci za roman koji još privlači čitatelje, žirije pa i novinare.

Pisac ste bogate, višedesetljetne karijere, ali ovo vam je, čujemo, tek drugo predstavljanje u Splitu, s tim da je i prvo bilo ove godine. A Split je grad gdje ste imali premijeru "Kamova, smrtopisa" i "Hrvatskog Fausta" te središte županije u kojoj sada živite kao rezident. Što se dogodilo? Niste bili pozivani ili se niste odazivali?

- Odazvao bih se na svaki poziv, nisam ja neka naročito ekskluzivna osoba. Uistinu, Split mi je i ranije bio važan i uvijek ću se sjećati predstave "Kamov, smrtopis" s **Josipom Gendom, Zdravkom Krstulović, Zojom Odak i Božidarem Alićem**, tada još posvećenikom samo svom pozivu, u naslovnoj ulozi. Splitski HNK također odvažio se izvesti "Hrvatskog Fausta", tekst koji je na načine, ne uvijek sretne, obilježio ono što zovete mojom karijerom, a koji je u realitetu sustigao, pa i gotovo pregazio njegova autora. To je danas još uvijek tabu, napose u Zagrebu, gdje se, eto, uglas pjeva e da se ne bi zlo mislilo, to jest - da se ne bi mislilo uopće. Nažalost, ja ni u Splitu, što se teatra tiče, nemam danas s kim razgovarati, a ta je nespremnost - ili nevoljkost, kako vam drago - obostrana. Žao mi je najviše glumaca, i onih mladih, koje ne poznajem, i onih koji stare i pomalo odlaze, a da se nismo pravo sreli. U mom rodnom gradu, u kojemu sam potpuni stranac, djeluju već četiri generacije akademaca koji pojma nemaju da sam ja pisao neke drame. U teatru su strašni učinci vremena.

U romanu ste zahvatili široko, od 18. stoljeća nadalje, diljem Europe. Jeste li morali uranjati u arhive i iščitavati povijesnu literaturu kako biste učvrstili spoznaju da se nehumana preseljenja stalno vraćaju, a da su pojedinci igračke ideologija ili je bilo dovoljno obiteljsko iskustvo vlastite kože?

- Dakle, najprije ovo: da nisam napisao "Doba mjedi", tako reći na kraju drugog nastavka u "utakmici života", a prije konačnog zvižduka, bio bih ostao autor jedne neigrane i neželjene drame. Ovako sam sad i autor jednog romana, koji se začudo čita. I to jako. Pa i u Splitu. Roman sam pisao deset godina, dakle petinu od svojih 50 godina prisustva u kulturi Jugoslavije i Hrvatske. Rešerš bio je povelik, ali najvažnije sam našao u obiteljskom nasljeđu koje se sastojalo uglavnom od dokumenata, slika i knjiga. O samoj osnovi romana - radi se tu o dvoje ljudi čiji su ratni putovi bili suprotni, i koji bi se bili morali poništiti na neki od strašnih načina, da su se prerano sreli - počeo sam, priznajem s tegobom, zaista misliti tek rekonstruiravši pomoću tih papira njihove putanje. A to je bilo

nakon što sam ih sahranio. Roman pak napisao sam da bih izašao na kraj s tom neželjenom baštinom.

Za hrvatske prilike "Doba mjedi" prošao je rijetko trijumfalan put koji uključuje odlične kritike i nagradu T-portala. No važne ste nagrade, "Meša Selimović", "Radomir Konstantinović", "Mirko Kovač" i "Kočićevo pero", dobili u regiji. Još da ste dobili i "Njegoša", koja je pripala "Čovjeku bez lica" Milorada Popovića, mislili biste da je neka ujdurma?

- Moj je roman dobio četiri regionalne nagrade i jednu domovinsku, i to od kompanije koja teško da je hrvatska, budući da je u našoj domovini još jako malo toga uistinu hrvatsko vlasništvo. Mi živimo u toj zemlji Hrvatskoj koja izgleda kao golem dućan u kojemu je rasprodaja dovršena, i to po diskontnim cijenama; to je nama naša borba dala. Dakle, nagrade su 4:1 u korist regije. Ovaj izraz - regija - jest nova politička korektnost, a njegov je smisao u tome da se izbjegne pridjev ex-jugoslavenski. U mojem slučaju to je posebno besmisleno. Bio sam igran u svim zemljama bivše zajedničke domovine, često bolje na strani nego u Hrvatskoj; više svakako. I ono što je nekoć izgledalo kao prednost te je izazivalo zavist, sad je gotovo pa krimen. A taj je nevjerojatni pohod "Doba mjedi" o kojemu me pitate, u Podgorici, u kontekstu Njegoševe nagrade, uzornim timskim radom žirija, napokon zaustavljen. Kad bi sav promet u Hrvatskoj na trenutak stao, možda bi se čuo uzdah olakšanja. Nažalost, nijedna nagrada, pa ni "Balkanski Nobel" - kako domaći ljudi Crnogorci tepaju svojoj nagradi - neće moći ama baš nimalo poboljšati nijednu knjigu, pa ni ovu nagrađenu. Kao što ni moj roman "Doba mjedi", koji se probio do finala, da bi tamo bio poražen hametice, pavši časno a usred beščašća na polju slave, neće biti ama baš nimalo slabiji zato što nagradu nije dobio. Ne postoje laureati po nagradama, već stvar stoji točno obratno, nagrade opstaju po laureatima. Oni koje cijeli ovaj skandal više zanima (i od mene samoga) mogu se o svemu što tu spada obavijestiti na linku.

Pišete o sudbini njemačkih obitelji u Slavoniji. Je li došlo do promocija u 'Wolkowaru' ili vašem Trogiru?

- U Trogiru, koji je referentna luka za nas Pločane, nikada nisam imao promociju. Prema onoj da nitko nije prorok u svom selu. U Wolkowaru, kako se taj grad zvao na habsburškim mapama Transilvanije (!), kamo su pritjecali njemački kolonisti, pa i moji pretci, imali smo dramatičnu promociju. Kao i u Osijeku koji je nekoć bio njemački grad i gdje i danas žive ostaci ostataka njemačke i austrijske manjine. Ta je manjina u zoru Titove države teško postradala po pravu osvetničke pravde, te najgore od svih pravdi. Znam da je Waffen-SS divizija Prinz Eugen počinila užasne masakre, uz odobrenje ustaša, napose u Cetinskoj krajini. Ali onda su, 1945., svi naši Nijemci morali platiti za ono što je počinila nekolicina. A platili su iz sličnog razloga kao i Židovi: jer su ponešto imali od tvornica, mlinova, posjeda... Moji su Nijemci, po očevoj liniji, naprimjer bili imućni. To je perverzija povijesti.

Hoće li doći do njemačkog prijevoda romana?

- Moglo se i pretpostaviti. Vrlo jak izdavač kupio je prava i prijevod se radi, polako i skrupulozno. Roman će izaći na Leipziškom sajmu 2019., i očekivanja izdavača, a tek moja, velika su. 2019. čini se jako dalekom, ali već su zakazane promocije.

Postoji li mogućnost da u vašem opusu "Doba mjedi" bude ključno djelo, ispred "Hrvatskog Fausta" ili "Kamova, smrtopis"?

- Tko zna kako će me vrednovati kad odem u vječna lovišta. Možda će moj jedva čitani roman "Morendo" biti ono što stvarno ostaje? Nitko to ne može znati, a i bolje je. Na svaki način, ne pišem "uspjehe", niti pišem za nagrade. Pišem striktno uvijek ono što moram.

< NASLOVNICA

KULTURA >

VIŠE S WEBA

Ne znate engleski? Čudan način učenja engleskog jezika

PRAVA ISTINA O KONDOMIMA: VELIČINA JE KRUCIJALNA Evo zašto zapravo mnogi muškarci ne stavljaju prezervative tijekom spolnog čina

NOVO! Strani jezik za 14 dana?! Škole stranih jezika mrze ovu metodu!

TRAJEKT UDARIO U OBALU PRISTANIŠTA U ŽIGLJENU Pokvario se brodski radar, a pristajanje je dodatno otežavala gusta magla

Marija iz Poreča: „Mislila sam da to je nemoguće. Nikada ranije nisam učila engleski, a nakon 2h odjednom sam ga znala perfektno. Sve zahvaljujući ...

Netflixu prihodi skočili 30 posto, najavljuju budžet od 8 milijardi dolara za svoje nove filmove i serije